

INNEHÅLL NR 26–27 JUNI 2006

Läkartidningen

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm

Besök: Östermalmsgatan 40

Telefon: 08-790 33 00

Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)

E-post:

redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk chefredaktör

Josef Milerad 08-790 34 31

Redaktionschef

Karin Bergqvist 08-790 34 91

Marknads- och annonschef

Pia Gelhaar 08-790 35 47

Medicinska redaktörer

Jon Ahlberg, docent (kirurgi)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)

Mats Eliasson, docent (klinisk vetenskap)
Barbro Fridén, med dr (obstetrik och gynekologi)

Anders Håkansson, professor (allmänmedicin)

Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)
Jan Östergren, docent (internmedicin)

Sekretariat

Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi

Yvonne Bäämhielm 08-790 34 74

Produktion

Christina Kjellberg (produktionsansvarig redaktör) 08-790 34 82
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion

Tom Ahlgren (patientsäkerhet) 08-790 35 26

Gun Berefelt (kultur) 08-790 34 80

Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81

Doris Francki (redigering) 08-790 34 67

Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10

Sara Holfve (redigering, reporter) 08-790 34 63

Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64

Carin Jacobsson (meddelanden, redigering) 08-790 34 78

Uno Käärrik (ledare, debatt) 08-790 34 87

Jan Lind (debatt) 08-790 34 84

Elisabet Ohlin (reporter) 08-790 34 97

Eve Westlin (korrektur) 08-790 34 70

Birgit Wilhelmsen (redigering) 08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning

Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator) 08-790 34 95

Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90

Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06

Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03

Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen

08-790 35 70, 08-790 33 41

pre@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB

Catarina Andersson Forsman (VD)

Tryckeri Sörmlands Grafiska Quebecor AB

LEDARE

2023 Försvåra inte utlandsvård! *Kåre Jansson*

Dags för Almedalen *Eva Nilsson Bågenholm*

2020 Över hundra tusen räddade liv *Jon Ahlberg*

LT DEBATT

2025 Är allmänläkarna beredda att ta sig an hemsjukvården? *Gösta Eliasson, Elisabet Linder*

AKTUELLT

2028 Omdebatterad prissättning av onkologipreparat

2030 Sverige tog VM-brons i fotboll!

Läkarstrejk i Tyskland över

2031 Storbritannien rustar för värmebölja

Förespråkare för diet mot aids död i Sydafrika

MEDICINSK KOMMENTAR

2032 Bilirubinskador bland nyfödda kan förhindras. Nya verktyg håller nollvisionen vid liv *Mikael Norman*

NYA RÖN

2034 Gott långtidsresultat efter laparoskopisk antirefluxkirurgi *Ann Kjellin*

Icke-hormonella preparat kan prövas vid vallningar *Anders Hansen*

Äntligen en etiktidskrift med klinisk förankring *Reet Arnman*

2035 Suturer tål att bli blöta första dygnet *Anders Hansen*

Plötslig hjärtdöd vid fysisk aktivitet sällsynt hos kvinnor *Mats Börjesson*

Typ av handträning viktig för bättre funktion i arm-hand efter stroke *Christina Brogårdh*

2036 Danska vinköpare handlar hälso-

MEDICINENS ABC om främre bukväggsbräck. Med palpation kan man känna fasciekanterna och uppskatta ärrbräckets storlek. Sidan **2054**

sam mat *Ingrid Larsson*

Intramuskulär injektion riskerar bli subkutan hos en allt fetare befolkning *Henrik Zetterström*

Sidoskillnader i rörelser ses redan hos nyfödda barn *Erik Domellöf*

KLINIK OCH VETENSKAP

2038 Screening för bukaortaaneurysm startar nu. Uppsala län först ut med att kalla alla 65-åriga män *Anders Wanhainen, Ewa Lundgren, David Bergqvist, Martin Björck*

2040 Bäst arbetsklimat på sjukhus som bolagiserats eller privatiserats. Läkarens upplevelser av att arbeta i olika driftsformer *Johnny Heggren, Stephan Baraldi, Helena Falkenberg, Magnus Sverke*

2045 Långtidsbehandling med interferon- α kan utlösa sarkoidos. Sambandet kan vara starkare än man tidigare trott *Johan Grunewald, Olle Andersson, Mary Berlin, Maria Bradley, Göran Zetterberg, Ola Weiland, Anders Eklund*

2050 Ansträngningsutlöst värmeslag gav svår lever- och njursvikt. Leverdialys med MARS prövades för första gången vid detta tillstånd *Ulf Schött, Bengt-Åke Henriksson, Per Hansson*

2054 ABC om Främre bukväggsbräck

Ansträngningsutlöst värmeslag är ett livshotande sjukdomstillstånd som kan uppkomma även i vår klimatzon. En artikel i veckans tidning beskriver ett fall där en ung militär fick lever- och njursvikt efter ett s k soldatprov. Sidan **2050** Foto: Peter Griffith/Masterfile/IBL. Liten bild: IBL

INNEHÅLL NR 26–27 JUNI 2006

Martin Almqvist, Agneta Montgomery

2057 En kritisk fråga: Behandlingseffekt eller regression mot medelvärdet?

Rickard L Sjöberg

2059 Hur man gör för att vara på säkra sidan som verksamhetschef. Gott och säkert ledarskap ingen utopi i dagens svenska, reglerade vård *Torsten Mossberg*

PATIENTSÄKERHET

2062 Klinisk mammografi mer noggrann än screeningmammografi

2063 Pjäxan kvar fem timmar efter benbrott – kompartmentsyndrom

DEBATT OCH BREV

2064 Kolorektal cancer – krav på samnordisk studie om koloskopiscreeningens värde *Representanter för NordICC*

2066 WHO's årsrapport handlar om personal – men vem betalar notan? *Anders Jeppsson*

Tidningen Apotekets artikel om RLS inte resultatet av någon kampanj *Lena Boija*

2067 Varför har Läkarförbundet inget mer att säga i abortfrågan än »vi stödjer förslaget«? *Tomas Seidal*

Replik: Välkomnar debatt *Catarina Andersson Forsman*

KULTUR Om kuriösa Linné-recept
Sidan 2075

SOMMARKRYSS
Sidan 2080

2068 Regelbundna genomgångar av äldre läkemedelsanvändning har positiva effekter *Ashok Thakrar*

2069 Skräcken för ansvar *Sten Levander*

Replik: Alla är ansvariga för sina handlingar *Lars Jacobsson*

2071 Slutreplik: Nej till svensk särlösning – rättssystem bör vara likformiga *Sten Levander*

Vägen till helvetet med hjälp av IT
Jan Carlestam

2072 Läkare som förtalar varandra skadar patienterna! *Göran Sjönell*

Replik: Läkare som förtalar varandra skadar inte bara patienterna! *Anna Martling*

KULTUR

2073 Kvinnoöden i Afrika och Indien – perspektiv i genusdebatten
Charlotta Zetterström

2075 Alleslag-Blomsterwatn, kryddnejlikedroppar och andra kuriösa Linné-recept *Lennart Berggren*

2076 Citatet *Stephan Rössner*

2078 MEDDELANDEN

2080 KRYSS

2081 LEDIGA TJÄNSTER

2083 PLATS- OCH EFTERTEXTANONSER

Nästa nummer, 28–29

kommer ut vecka 28, 12–14 juli.

Artiklar utmärkta med r-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Över hundra tusen räddade liv!

I december 2004 lanserade Institute for Healthcare Improvement (IHI) i USA en kampanj, vars syfte var att minska antalet dödsfall hos inlagda patienter med 100 000.

Detta skulle ske genom att man konsekvent tillämpade sex evidensbaserade medicinska åtgärder som har visat sig kunna minska sjukhusmortalitet på ett avgörande sätt. De sex åtgärderna var införandet av mobila intensivvårdsteam, evidensbaserad medicinering efter hjärtinfarkt, inga överföringsfel av läkemedelsordinationer samt åtgärder för att eliminera infektioner i centrala venkatetrar, postoperativa infektioner samt ventilatorassocierade pneumonier.

För att få med många deltagande sjukhus hämtade man vissa idéer från amerikanska presidentvalskampanjer. Målet var 2 000, men till slut var fler än 3 000 sjukhus enrollerade. Det motsvarar mer än 75 procent av sjukhussängarna i USA.

Dödligheten korrigerades för en rad faktorer, som beskrivits av Brian Jarman.

I ett pressmeddelande den 14 juni, exakt 18 månader efter starten, tillkännagav IHI att 122 300 liv beräknas vara räddade (<http://www.ihl.org>).

En invändning mot kampanjen har varit frågan om vinsten i liv är meningsfull om den återstående livslängden ändå är mycket begränsad. På det har Don Berwick, IHIs chef, svarat: »Vi kommer aldrig att veta namnen på de patienter vi räddar. Vårt bidrag kommer att vara det som inte hände dem. Och trots att de är okända kommer vi att veta att mödrar och fäder är med på skolavslutningar och bröllop de skulle ha missat och att barnbarn lär känna mor- och farföräldrar som de kanske aldrig skulle ha träffat. Semestrar kommer att upplevas och arbeten fullföljas och böcker blir lästa och symfonier hörda och trädgårdar skötta. Utan vårt arbete skulle det aldrig skett.«

Kan vi åstadkomma något liknande i Sverige?

»En invändning mot kampanjen har varit frågan om vinsten i liv är meningsfull om den återstående livslängden ändå är mycket begränsad.«

Jon Ahlberg
medicinsk
redaktör

jon.ahlberg@lakartidningen.se